



Forlænget livline til Venø



Velkomstparade for Venø Færge, afskedsparade for Venøsund og Venøsund II

Den 1. september 2010 er en mærkedag for Venø. Dagen markerede indsættelsen af en splinterny færge, Venø Færge, bygget på Hvide Sande Skibs- & Baadebyggeri. Venø Færge er designet til de særlige lokale forhold, som gælder for den 3-4 minutter lange(!) færgeoverfart mellem Kleppen (nord for Struer) og Venø.

Venø Færge erstatter de to ældre færges, Venøsund og Venøsund II, der oprindeligt var bygget til Fur-overfarten, og som er henholdsvis fra 1931 og 1956. Fremtiden for Venøsund er som turist-, museums- og nødpassagerfærge med hjemsted i Venø Havn. Venøsund II har taget afsked med Venø og er under ombygning til husbåd for at henleve sin seniortilværelse i de indre københavnske farvande.

For venøboerne er den ny færge et resultat af et solidt og konstruktivt samarbejde med Struer Kommune. Igennem mere end to år har Venø Færefart, det kommunale selskab, på beboermøder og i rådgivende udvalg talt sammen med venøboere om ændrede rammer for den fremtidige drift. Det er blevet til:

- Bygning af nye færgelejer
- Total teknisk fornyelse i maskinrum og styrehus
- Ny fast liggeplads på Kleppen
- Ny fartplan
- Kapacitet til nutidens erhvervstransport

Både mandskab og venøboere skal vænne sig til ændrede forhold, og en del vaner skal lægges om. Efter tre måneders drift planlægges en spørgeskemaundersøgelse

og et beboermøde, som skal være med til at rydde eventuelle uhensigtsmæssigheder af vejen.

I forbindelse med indsættelsen af Venø Færge har det lokale beboerblad VenøPosten i sit august- og septembernummer bragt tillæg om den ny færge og navngivningen af den. Se de to tillæg på www.venoe.dk/venoe-posten. Navnet „Venø Færge“ er i øvrigt resultatet af en konkurrence blandt venøboerne.

Med Venø Færge har venøboerne fået „forlænget livlinen“. Færgeservicen kan fastholdes i en lang årrække og på et tidsvarende niveau.

Jan Bendix, Venø



National ø-politik op i Folketinget

Kommentar af Dorthe Winther

Så kom vinteren – pludseligt og uden de mange forvarsler. Og dog – den sidste uges tid inden sneen faldt, kunne vi se og høre silkehaler og dompapper i haven – og det plejer at varsle, at vi får vinter. Men at det skulle være sidst i november, havde jeg nu nok ikke drømt om. Vinteren kan i al fald nå at blive rigtig lang, men dermed er der jo så masser af tid til foreningsarbejde, fællesskab og ture ud i naturen – noget af det der gør det dejligt at bo på en ø.

Folketingets Ø-politik

På generalforsamlingen på Hjarnø blev der vedtaget et forslag om, at Ø-sammenslutningen skal arbejde for, at Folketinget vedtager en national politik, der skal benyttes, når der ændres i den nuværende lovgivning eller foretages ny lovgivning. Desuden skal den benyttes til at afprøve positive og negative konsekvenser ved ændringer og fornyelse af rammebetingelser. Generalforsamlingen besluttede også, at 'national ø-politik' skulle være tema for dette års repræsentantskabs-møde, der blev afholdt først i november, og som omtales i dette nummer af Ø-posten. På repræsentantskabs-mødet blev emnet drøftet i grupper, og man enedes om en overordnet vision for en ø-politik: *At bevare og udvikle de små øer som bæredygtige og levende helårs-samfund under hensyntagen til øernes forskellighed.*

Søndag formiddag havde vi indbudt fire folketingspolitikere – formand for Folketingets Ø-kontaktudvalg Preben Rudiengaard (V), Henrik Brodersen (DF), John Dyrby Paulsen (S), og Meta Fuglsang (SF) til at diskutere national ø-politik. En ø-politik skal afspejle småøernes mange problematikker, og derfor handlede diskussionen også om alt lige fra færger til sundhedsforhold og øernes forhold til kommunerne. Generelt var de fremmødte politikere positive over for udarbejdelse af Folketingets Ø-politik og aftalen blev, at vi ved næste møde med Folketingets Ø-kontaktudvalg skulle drøfte, hvordan det videre forløb skulle være.

Høring i Folketinget

På det netop afholdte møde i Folketingets Ø-kontaktudvalg drøftede vi sammen med udvalgets medlemmer, hvordan

man kunne komme videre i arbejdet med en national ø-politik. Det blev aftalt, at vi fra Ø-sammenslutningens side laver et grundigere udkast til en ø-politik, og ø-kontaktudvalgets medlemmer vil så i fællesskab rejse en forespørgselsdebat i Folketingssalen. Det betyder, at alle partier deltager i en sådan debat, der forhåbentlig vil munde ud i et beslutningsforslag, som pålægger Indenrigs- og Sundhedsministeren Bertel Haarder at udarbejde et forslag til en national ø-politik. Folketinget har allerede en landdistriktspolitik, som også er placeret i Indenrigsministeriet. Ministeren er en gang om året forpligtet til at komme med en redegørelse for landdistriktspolitikken og for hvilke tiltag, ministeren påtænker i det kommende år. Det ville jo være fint, hvis en ø-politik kunne opnå samme status. Såfremt der bliver en forespørgselsdebat i Folketinget omkring ø-politik, vil vi selvfølgelig annoncere datoen. Der er sikkert andre end os, der synes, det kunne være spændende at være tilhørere.

Ø-støtte

Den del af Landdistriktspuljen som er øremærket til projekter på småøerne under S sammenslutningen af Danske Småøer fordeles efter ansøgning to gange om året. Ø-støtte-midlerne er 'gode' penge, idet der ikke er krav om store bureaukratiske ansøgninger og afrapporteringer.

I mødet, hvor ansøgningerne behandles, deltager to embedsmænd fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet samt sekretariatsleder Claus Jensen, næstformand Eva Terkelsen og jeg. Claus, Eva og jeg er høringsberettigede i forbindelse med behandling af ansøgningerne (men vi bliver selvfølgelig sat 'uden for døren', når det handler om ansøgere fra 'vores egne' øer), embedsmændene indstiller til godkendelse, og det er Indenrigs- og Sundhedsminister Bertel Haarder, der giver den endelige godkendelse. Sidste ansøgningsrunde er netop overstået, og der er et par ting, der springer i øjnene, når man læser ansøgninger.

Allerførst: Der er rigtig mange gode projekter og mange gode ansøgninger, men desværre er der ikke ubegrænsede midler, så der bliver tale om en prioritering af midlerne, og derfor kan gode projekter og ansøgninger godt få afslag.

Men dernæst: Der er altså også nogle ansøgninger, som er svære at give en fair behandling. Projekter, hvortil der søges mange tusinde penge uden et budget, uden tilbud fra håndværkere og hvor det måske oven i købet er svært gennemskueligt, hvad der i virkeligheden søges til. Projekter, som kunne være gode, men som det ikke er muligt at støtte, fordi oplysningerne simpelthen er for mangelfulde. Og i en tid, hvor der stadig er mange ansøgninger til færre penge – ja så bliver disse ansøgninger hurtigt lagt i afslags-bunken. Det skal stadigvæk ikke være bureaukratisk at søge om ø-støttemidler, men hvis man vil gøre sig selv og sit projekt en tjeneste, så skal der altså laves en grundig ansøgning. Har man brug for gode råd, kan man altid henvende sig til Claus på sekretariatet.

Kommunekonference

Sammenslutningen af Danske Småøer har efterhånden oparbejdet den tradition, at vi – når de nye byråd er trådt til – inviterer alle ø-kommuner til en konference. Konferencen løber af stablen mandag den 31. januar 2011 i Odense, og invitationen vil omfatte borgmestere, kommunaldirektører og formændene for Teknisk Udvalg, Folketingets ø-kontaktudvalg og andre aktører, som vi politisk samarbejder med på kommunalt plan. Fra øerne inviteres ø-udvalgene og en repræsentant fra beboerforeningerne på de øer, der ikke har ø-udvalg. Formålet med konferencen er at bringe ø-borgmestrene sammen og give dem mulighed for med udgangspunkt i forskellige oplæg og sammen med S sammenslutningen af Danske Småøer at drøfte småøernes vilkår og ø-kommunernes muligheder og udfordringer. Indenrigs- og Sundhedsminister Bertel Haarder har givet tilsagn om at deltage i konferencen.

Glædelig jul og godt nytår

✱

Ø-udvalg inviterer beboerforeninger og folketingspolitikere til 12-12-møde

På Agersø og Omø har man et fælles ø-udvalg bestående af to folkevalgte repræsentanter fra hver ø, en byrådspolitiker samt chefen for drift og anlæg, der fungerer som sekretær for udvalget. Ud over de almindelige møder inviterer ø-udvalget en gang om året bestyrelserne i beboerforeningerne på de 2 øer til et såkaldt 12-12-møde – fra kl. 12 fredag til lørdag kl. 12.

Ø-udvalget afholder deres ordinære møde fredag formiddag. Om eftermid-

dagen dukker bestyrelserne op og man debatterer fælles emner og problemstillinger. Lørdag formiddag har ø-udvalget indbudt de fire lokale folketingspolitikere. I år dukkede der to politikere op, og det blev en spændende og givende debat om ø-emner. Folketingspolitikerne lover selvfølgelig ikke guld og grønne skove, men indgår sammen med ø-udvalget og beboerforeningerne i en debat om det at bo og leve på en ø og de udfordringer, vi står overfor.

Det er anden gang, at ø-udvalget inviterer til et sådant møde, så det er nu næsten blevet en tradition. For ud over at et sådant møde er med til at styrke ø-udvalgets arbejde og synlighed, styrker det også samarbejdet med beboerforeningernes bestyrelser og samarbejdet de to øer imellem, og det har vi brug for i disse tider.

dw

Bankernes lånepolitik på øerne

Første oplevelse

Som formand for Orø Brugsforening har jeg haft disse oplevelser i forbindelse med byggeriet af vores nye Dagli-Brugsen. Vi købte byggegrund, byggede ny butik og købte inventar for ca. 15 millioner kr. Vi fik et byggelån i Nordea, der klarede byggeperioden. Byggeriet er færdigt og vi skulle så have den endelige finansiering på plads.

Byggeriet har kostet ca. 15 millioner og de 4,3 millioner fik vi som EU regionalfontstilsud, via Vækstforum Sjælland. Byggeprisen, uden indretning og inventar, ca. 10 millioner kr., grundpris 500.000 kr. Vi regnede med, at vi kunne låne mindst 70% af disse beløb. Vi henvendte os til Nordea, der via deres kreditafdeling kom med et tilbud, hvor vi

kunne låne 2,8 millioner i obligationslån og resten som almindelig banklån til 6% i rente. De begrundede deres ulyst til at give mere, at det jo var på en ø og at det derfor var svært at bedømme en sådan bygnings handelsværdi, selv om den var helt ny og moderne og havde en byggepris på 10,5 million. Vi var ikke tilfreds med dette tilbud og henvendte os derfor til Nykredit, efter en del forhandlinger lykkes det så at få rentetilpasningslån på i alt 4,4 millioner hos Nykredit. Resten låner vi så, som et 20 års banklån i Nordea, til en rente på 5¼%.

Anden oplevelse

Orø Kro er blevet overtaget af et selskab Orø Ejendom aps. Under dette selskab er dannet et underselskab Orø Kro aps, hvis

opgave er at drive og udvikle kroen. Som bestyrelsesmedlem af Orø Kro aps., har jeg haft følgende oplevelser.

Det er vores planer, at ombygge og forbedre kroen for ca. 11 millioner. Vi har indhentet priser, sendt ansøgning til Vækstforum Sjælland om 1/3 tilskud og manglede så bare, at bankerne ville være med til at finansiere resten. Men bankerne vendte tommelfingeren nedad, med samme begrundelse, som den jeg fik i forbindelse med Orø Dagli-Brugsen. Orø Kro ligger på en ø og så var de ikke interesseret. Den eneste bank der viste interesse var MAX-Bank og dem forhandler vi med endnu.

Jeg mener, at folketingsrådet her må gå ind med en form for garanti, hvis de mener noget med vækst i yderområderne og særdeles på øerne.

Erik Fuchs, Orø

Omø vil have akutberedskab

På flere af de sydfynske øer er der frivillige førstehjælper-korps, der rykker ud og foretager en præhospital indsats indtil de professionelle redere kommer frem med helikopter eller ambulance. Disse korps' uddannelse er finansieret af Region Syddanmark. Omø har længe arbejdet for få Region Sjælland til bakke op om et lignende tiltag på Omø. Nu ser det ud til at det lykkes, så man med regionens støtte kan uddanne et korps af førstehjælpere på Omø.

cj

Sekretariatets julelukning

Sekretariatet holder lukket fra d. 20. december. – Vi er tilbage d. 3. januar i 2011. Vi ønsker en glædelig jul og et godt nytår til øboere og samarbejdspartnere!

~

Et år ekstra med statslig kystsikringspulje

I finansloven for 2011 har Dansk Folkeparti gennemført at kystsikringspuljen på 4 mio. kr årligt i 2010 og 2011 bliver forlænget til også at gælde i 2012.

cj

Ø-specialiteter i Japan

Det er den foreløbige kulmination af en målrettet strategi i Småøernes Fødevarer-netværk, at de danske småøer var i centrum på den danske ambassade i Tokyo en uge i november-december, mens frosten i Danmark truede med at gøre de danske øer landfaste. Den danske ambassade gennemførte en eksportfremmekampagne af fødevarer-specialiteter under det fælles tema, at de er produceret på en ø i Danmark. Ambassaden gjorde en formidabel indsats! Vil man se Ø-specialiteter på japansk, så besøg <http://www.ambtokyo.um.dk/ja/menu/FoodPortal/SmallIslands/>

Flot eksponering og stor interesse

Sjældent har den danske ambassade oplevet en så stor invasion og interesse i forbindelse med en eksportfremmeaktivitet. Der blev med en række virksomheder indledt processer som i Japan tager tid, men som kan føre til ordrer til de danske småøer. Ja, en enkelt ordre blev sågar modtaget – ganske vist til den Danske Ambassades kok – men med den eksponering det kan betyde i et land, er en dansk ambassade ikke den værste kunde at have. Producenterne omfattede Kernegården på Fejø, Øhavets Syltetøj på Strynø, Is fra Skarø og Sejerø-

gæs, som repræsentanter for Småøernes Fødevarer-netværk, samt Krenkerup bryggeri, Læsø Saltsyderi og Nordhavn Eddike Bryggeri fra de lidt større øer. Et berigende selskab, hvor ideer fødes, ethvert problem er en udfordring, og intet er umuligt. Det blev i ramme alvor foreslået, at vakuumpakkede convenience-produkter fra småøerne bør være et overenskomstkrav ved fremtidige ekspeditioner i rummet. Og efter Japan er månen vel det naturlige næste mål! Besøget i Japan gennemførtes med støtte fra Udenrigsministeriet samt Indenrigs- og Sundhedsministeriet (Ø-støtten).

Er Japan fremtidens primære marked?

Japan er ikke det første land, hvortil Ø-specialiteter eksporteres, og det kan forekomme paradoksalt, at små og mellemstore fødevarerproducenter i Danmark opsøger markedsmuligheder på den anden side af kloden i en af verdens folkerigeste hovedstæder. Men med en befolkning på 30 mio. i Tokyo og dobbelt så mange Michelin-stjerner som Paris, er der ud over en høj kvalitetsbevidsthed blandt forbrugere, et meget stort behov blandt restauranter og fødevarer-butikker for at differentiere sig fra de øvrige udbydere på markedet. De danske

Ø-specialiteter rammer præcist dette behov. De er alternativer til de industrielt producerede fødevarer, hvor højt specialiserede råvareproducenter leverer til ganske få, meget store forarbejdningsvirksomheder. Og på det japanske marked, hvor 90% af den danske fødevarer-eksport består af uforarbejdede råvarer, er Ø-specialiteterne således på alle måder komplementære til den eksisterende eksport og bidrager til at tegne et mere varieret billede af dansk fødevarerproduktion. Paradoks eller ej – Japan kunne i fremtiden udvikle sig til at blive det primære marked for danske Ø-specialiteter – som Japan i øvrigt er det for den samlede danske fødevarerproduktion.

At skabe eksport til Japan indebærer også et krav om volumen, og det har ø-producenter brug for at udvikle. Der skal tænkes alternativt til traditionel fødevarerproduktion, og det er naturligvis for alle et valg at foretage, om man vil være med i denne udvikling. Behøver opfordring følge: Meld jer ind i Småøernes Fødevarer-netværk, og vær med til at trække læsset. Mulighederne er skabt nu og venter kun på at blive udnyttet.

*Laurids Siig Christensen,
Småøernes Fødevarer-netværk*



Danske ø-producenter på japansk eventyr

Irske og danske øboere på fælles tur til Samsø



20 øboere fra Irland og Danmark fik også tid til at se lidt af Samsø

For nogle uger siden rejste 11 irske og 9 danske øboere sammen til Samsø. De skulle derover for at lære om vedvarende energi og energiplanlægning.

De 20 øboere kom rejsende fra Anholt, Fejø og Tunø og fra de irske øer Bere Island, Clare Island og Árainn Mhór. Og jeg fulgte med som det tynde øl.

Vores fælles interesse er bæredygtig energi – og ja: ø-livet. Derfor havde vi valgt at bruge en weekend på Samsø sammen med Søren Hermansen, som er en af drivkræfterne bag det samske energieventyr. Med engagement, humor og provokationer tog han os med på en guidet tur til både ideerne og de konkrete anlæg, der udgør energi-øen Samsø.

Og det viste sig, at ideerne og tankerne bag hele projektet er nok så vigtige.

Samarbejde og bred opbakning

På Samsø kan man lære, hvad lokal enighed og samarbejde kan betyde for et ø-samfund. Uden fælles beslutninger og opbakning var Samsø ikke blevet energi-ø og verdenskendt.

Godt nok er folk som Søren gået foran og har trukket et stort læs. Men bag succesen ligger et par tusinde øboere, som har investeret egne penge i vindmøller eller har tilsluttet sig flis- og halmfyrede varmeværker. Andre har isoleret deres

huse, haft besøg af energikonsulenter eller har købt solceller og anden teknik til deres private boliger.

Det er denne brede opbakning kombineret med et stykke professionelt arbejde med energi-investeringerne og den lokale organisering, der har skabt energi-øen Samsø.

Og så har energifolkene på Samsø også formået at samarbejde med regionen (amtet), energiministeriet, energikonsulenter og private investorer. Og det har været nødvendigt for at skaffe penge, goodwill og PR til øens store og ambitiøse energiprojekter.

Effektiv energiforsyning og eksportsucces

Det har været et knokkelarbejde. Ingen tvivl om det. Enkelte, dygtige samsinger har taget en stor del af besværet. Men mange har løftet med. Og held og tilfældigheder har også spillet en rolle. Facit er: i dag står Samsø med tre rigt stærke kort på hånden. De er:

- en effektivt, moderne og miljørigtig energiforsyning,
- et stærkt 'brand' som energi-ø og
- en eksportsucces

Det var den fortælling vi fik, de par dage vi var på Samsø. Vi så det med egne øjne, og vi mærkede engagementet, ideerne og drivkræften hos Søren og de andre øboere, vi mødte.

Den inspiration skal vi nu bruge og omsætte til ideer og projekter på de seks øer, som er på vej til at blive næste generation energi-øer.

De danske ø-energifolk mødes allerede igen i januar – for at arbejde videre med projektet. Og til foråret rejser en gruppe til Irland for at møde irerne og for at lære af et stort energiprojekt på de tre Aran-øer i Galway-bugten på den irske vestkyst.

Målet er at de tre danske og de tre irske øer laver hver deres ø-energiplan, som beskriver vejen til energibesparelser og vedvarende energi. Planerne skal være færdige i december 2011.

Tre danske og tre irske øer deltager i projektet IRDA Energy, som er et samarbejde mellem Småøernes Aktionsgruppe og den irske ø-lag Comhar na nOileán. Læs om projektet på www.irda-energy.net

*Morten Priesholm,
koordinator, Småøernes Aktionsgruppe*

Årets ø-runde

I weekenden d. 6.-7. november mødtes repræsentanter fra 23 af vores 27 medlemsøer til det årlige repræsentantskabsmøde i Odense.

En gang om året bruger repræsentanter fra vores øer en weekend på at diskutere ø-politik. I år var hovedtemaet „National ø-politik“, som der kan læses andetsteds om i bladet. En fast tradition er, at hver ø-repræsentant fortæller om, hvad der er sket siden sidst. Her kan du læse et kortfattet referat i stikordsform fra hver enkelt ø's afrapportering.

Agersø – repræsenteret ved Michael og Anette Due

Vi har dannet en bosætningsgruppe på øen, og en af idéerne er at etablere et multihus på vores sportsplads. Efter et år uden købmand på øen, så blev den genåbnet i 2010 med en forpagter. Købmandsbutikken er nu ejet af en butiksforening, og renoveringen af butikken ventes færdiggjort til foråret. Det er svært at drive købmand på Agersø, fastlandets butikker trækker i folk. Den gratis persontransport til øboere har ikke kun været en fordel for øerne. Vi er en af de øer, der har fået statslig støtte til en ny færge, og planlægningsarbejdet i er i fuld gang. Beboerforeningen har fejret sit 30 års jubilæum med en stor fest. Agersø skole har 12 elever og 3 børn i førskolealderen, skolen har været holdt uden for besparelser. Klokkefrøer har hindret udlægning af nyt sommerhusområde i tilknytning til eksisterende sommerhusområde. Beboerforeningen har uden held protesteret over beslutningen. Kommunen har byggemodnet 12 nye grunde, hvoraf de 6 kan bruges til lejeboliger. Der har været et flot besøg i lystbådehavnen, som planlægges udvidet. Men der har været færre rejsende med færgen og sommerhusejere kommer sjældnere, formodentlig pga. de forhøjede færgetakster.

Anholt – repræsenteret ved Poul Anker Boisen

Vi har en stor udfordring ifht. kystsikring. Campingpladsen og kystvejen er truet, og vejen er vital, da det er den, der forbinder byen med havnen. Der er søgt om støtte i puljen til kystsikring af småøer. Et ønske er, at materiale ved uddybning af havnen kan bruges til kystsikring. Der er foretaget besparelser på færgen, ti

afgange på årsbasis er skåret væk. Vi er kommet med i aktionsgruppens danske energi-projekt, hvor ambitionen er at få lagt en energiplan, så Anholts energiforsyning i højere grad bliver baseret på grøn energi. Det er besluttet at der skal anlægges en møllepark ved Anholt, det er dog et projekt som er kommet til udefra, så det giver stadig mening, at vi planlægger, hvordan vi lokalt sparer energi og gør vores samfund CO²-neutrale. Vi slår for at bevare huse som helårsboliger. Det er attraktivt at have sommerhus på Anholt, og vi er desværre vidne til at helårsboliger bliver solgt til meget høje priser som fritidshuse.

Askø (og Lilleø) – repræsenteret ved Jørgen Larsen og Sally Møller Hansen

Vi føler os som Udkantsdanmark og har mange problemer. Vi er 44 beboere og har økonomiske problemer. Vi har sparet sammen til vandværket, men øens rensningsanlæg er brudt sammen og det er en udgift på 2 mio. kr. De store takststigninger på færgen er efter vores mening en af hindringerne i, at tilflyttere bliver interesseret i at flytte til Askø. Vi er mange pensionister, det ville være forfriskende med flere erhvervsaktive børnefamilier på øen. På Askø bliver der hovedsageligt dyrket byg, roer og frugt, og de høje transportomkostninger er en stor økonomisk belastning for landmændene. Også på Askø bliver helårshuse solgt som fritidshuse, og det er et stort problem. Vi har mange cykelturister og det er til gavn for købmanden. Og vores lille købmand er kommet op og stå igen i kraft af stort frivilligt engagement og arbejde fra såvel fastboende som fritidshusejere. En positiv nyhed er også, at vi har fået et nyt sejlerhus på havnen.

Barsø – repræsenteret ved Paul Svennesen

Vi har et problem med vores vandværk, da der er blevet konstateret for højt saltindhold i vandet. Der er blevet lokaliseret andre egnede borer, men vi har ikke selv økonomi til at etablere de ny borer, så vi søger penge til at få det gjort. Vi arbejder for at få nogle aftenafgange med færgen til fordel for vores ungdom, som så vil kunne deltage i fritidsaktiviteter



på fastlandet. Sidste år fik vi en pose penge som vi selv kunne administrere til ekstrasfærger. Det er fint, men pengene er hurtigt brugt. Barsø har haft 1000 besøgende til „åbent landbrug“. Mange og glade besøgende, men en logistisk udfordring, når færgen kun kan tage 25 passagerer af gangen, men det lykkedes. Og så har vi tilsyneladende fået en ny dyreart på Barsø. Der er spor efter vildsvin i en majsmark på øen.

Birkholm – repræsenteret ved Johannes og Helga Balslev

For os er det vigtigt, at man nationalt støtter kystsikring af vores øer. Når Birkholms højeste punkt er 2m., så siger det sig selv, at robuste diger er nødvendige. Vores postbåd er blevet erklæret livsfarlig af Skibstilsynet, så vi står uden en officiel rutebåd til øen. Selvom mange på øen har egen båd, så er det i længden uholdbart uden offentlig transport til passagerer, gods og post. En anden fremtidig udfordring er hjemmepleje til øens beboere, det skal være trygt at blive gammel på øen. Vi har nyindrettet et „supermarked“, hvor turister kan købe is, postkort, brød og slik. Der er blevet anlagt ”frøhoteller” til klokkefrøerne – fint skal det være – og mens man alligevel havde mandskab og materiel på øen, så sørgede



Færgerapport på trapperne

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har siden forsommeren haft et udvalg, der skulle analysere færgernes økonomi og organisering. Småøernes Færgeselskaber og Sæmmenslutningen af Danske Småøer har haft sæde i udvalget, der også har kigget på færgedrift i Norge og Sverige. Søren H. Thomsen, kontorchef fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet, fortalte på årets repræsentantskabsmøde om de store linjer i den rapport, der er på trapperne.

kommunen for renovering af kloakker og afretning af veje. Og nyt gadelys har vi fået. Vi er Ærø kommune en stor tak skyldig for, at de prioriterer Birkholm.

Bjørnø – repræsenteret ved Eva Terkelsen

Vi er 32 beboere, der er ved at blive ældre. Alle erhvervsaktive er pendlere, men mange har også lidt bierhverv på øen ved siden af, f.eks. pileflet og netbutik. Vi er ved at være færdig med vores beboerhus, råhuset står færdigt, og vi har afholdt den første koncert. Om sommeren er der en lille kiosk til glæde for turisterne. Hvad angår landbrug, så er der kødkvæg og fåreavl. Vi har en meget stabil færge, vores færgeselskab har tegnet en 12-årig kontrakt med kommunen. Vi har en fornuftig fartplan og rimelige priser. Dog kan fragtpriserne være et problem. Internettets manglende stabilitet på Bjørnø er også et problem. Vi påtænker at arbejde for en havneudvidelse.

Baagø – repræsenteret ved Kisser Christensen

Vi har indviet en ny velfærdsbygning på haven med en stor fest. Velfærdsbygningen indeholder også en kiosk udover de sanitære faciliteter til turisterne. Udover at det ny havnehus er finansieret af ø-støtte, kommune og

aktionsgruppe-midler, så er bygningen også et resultat af, at fastboende og fritidshusejere har stået sammen. Baagø er en driftig landbrugsø, og det skulle den gerne blive ved med at være. Bosætning er vigtig, men de der har lyst til at flytte til, har ofte svært ved at låne penge til et hus på en ø. Vi er af den opfattelse, at det er bedre at husene bliver solgt som fritidshuse, frem for at de står og forfalder. Vi har mange endagsturister, så vi oplever ofte udsolgte færgeafgange. Vi har skiftende udstillinger i fyret. Og havnen har været fuldt belagt, så det kan vi ikke klage over.

Egholm – repræsenteret ved Henrik Mørch

Planerne om en motorvej henover Egholm spøger stadig, men finanskrise og øget miljøhensyn afværger den nok. Der har været foretaget en VVM undersøgelse af Egholm, og der er fundet flere dyrearter, som kræver særlig beskyttelse i henhold til internationale aftaler. Bl.a. er der fundet diverse paddler, flagermus, odder og den sjældne lysbugede knortegås. Vi har mange turister, ca. 50.000 om året. Sidste vinter var den helt gal, da mange vil gå over isen. Det kan jo være farligt, men på den anden side, så er færgefart åbenbart heller ikke sikker. Vores kom-

mende ny færge, som er fra 1963, sank på sin færd op til Limfjorden. Den er nu hævet, men vi overvejer at kræve dykkercertifikat af færgepersonalet. Egholm er også en meget flad ø, og er afhængig af stærke diger. Vi har søgt puljen til kystsikring af småøer. Kommunen er med-spiller, og har en idé om cykelsti henover digerne.

Endelave – repræsenteret ved Lars Møller

Vi har oplevet en markant befolkningsfremgang, og vi har en velfungerende skole, sundhedspleje og så har vi stadig læge på øen. Efter kommunen har overtaget færgen, så har de, meget mod vores ønsker, skåret den ugentlige fragttur til Horsens væk (færgen fra Endelave lander ellers i Snaptun, red). Kommunen har ikke haft styr på økonomien i færgeriet, så vi har måttet hjælpe med budget for færgen. Der var et oplæg om 15% takststigninger på færgen, men det blev afvist af politikerne. Vi har også haft vores kampe med kommunen om renovering af vores kloaksystem. Vi ville have foretrukket nytænkende biologiske løsninger, gerne på husstands niveau, men kommunen foretrækker at anlægge et traditionelt rensningsanlæg. Det bliver en omkostning på 21 mio. kr. Endelave Kro,

Fort sættes på side 8

Forsat fra side 7

der er foreningsejet, bliver lige nu drevet af frivillige kræfter, og det går fint.

Fejø – repræsenteret ved *Jørgen Møller og Bente Anthonsen*

Vi har vores kampe med kommunen. Forsøgte at forhindre færgetakst-stigning på 25%, men den kamp tabte vi. Men heldigvis så bevarer vi skolen, som ellers også var med i kommunens sparekatalog, og som det sidste, så ser det også ud til, at vi også bevarer børnehuset. Vi har besøg af kommunalbestyrelsen, som fik den store charmetur. Der var en flot tilslutning ved besøget, og de fik en guidet tur, hvor de fik et godt indtryk af de mange små erhverv og projekter der er på øen. Et af de projekter, der er i støbeskeen er et hav-baseret „Put & Take“, altså hvor man som lystfisker nærmest har garanti for en fangst. Og så arbejder vi på at få etableret et multihus ved Dybvig havn, som både skal være beboerhus og spisested. På trods af, at vi er en stor ø, så har vi kun få spisesteder og intet beboerhus. En af de årlige begivenheder på Fejø er „Æblets Dag“. Det er et meget velbesøgt arrangement, og i år med Fødevareminister Henrik Høeghs deltagelse.

Femø – repræsenteret ved *Kurt Johansson*

Det har været et meget aktivt år for beboerforeningen, godt støttet af medlemmerne. Den helt store begivenhed var naturligvis Regentparrets besøg, som foregik over fem timer. Regentparret blev guidet dygtigt rundt, og vores lokale specialist i royale begivenheder viste alle sjældenhederne frem. Sådan et kongeligt besøg krævede utrolig mange møder med kommunen for at få alle detaljer på plads. Vi håbede at kommunen ville bruge anledningen til en meget tiltrængt renovering af havnen, men desværre skete det ikke. Vi søger indflydelse på kommunens planer for havnen og oplever en stor tilslutning til vores beboermøder, hvor dette diskuteres. Desværre er vores forhold til kommunen ikke af det bedste. En anden stor begivenhed var opsætningen af en skulptur af Hanne Varming. Til indvielsen var godt 130 mennesker mødt op. To femøboere har bygget 25 bænke, som er blevet udsmykket af kunstnere, såvel amatører som professionelle. De er sat op udover øen, og nu skal vi lave en turplan til vores turister. Det skal være en kulturel oplevelse at besøge Femø.

Fur – repræsenteret ved *Jesper Schrøder og Holger Lundgaard*

Der sker så meget på Fur. Vi har ikke som andre øer et blad, men så har vi

www.furnyt.dk, som er meget velbesøgt og den primære kilde til at orientere furboere og omverden. Vi har også Fur-relaterede Facebook-grupper, som vi bruger aktivt. Vi har iværksat et stort projekt ”Branding Fur”, der gennem forskellige tiltag har som mål at styrke bosætningen på Fur. En af de indledende øvelser har været at undersøge hvem vi er i dag, hvorfor bor vi på Fur, tilflyttere såvel som „indfødte“. Vi har oprettet en privat daginstitution; „Fur Børnehus“, hvor der nu er 22 børn. Der bliver næste sommer etableret lægehus i Branden, hvor færgeren anløber fastlandet. EnergiMidtfyn og Skive kommune, med opbakning af Fur Sogneforening, vil iværksætte „Innovation Fur“ som skal gøre øen til et unikt udstillingsvindue for fremtidens teknologier. Hvor en række IT- og energiprojekter afprøves i fuld skala, såsom fiber, energitjek, elbiler, super-IT-faciliter til skolen, m.m. Det skal både gøre livet lettere for de der bor på Fur og gerne tiltrække nye øboere. Kristelig Dagblads læsere kårede Fur til Danmarks skønneste ø, og det er vi meget stolte af.

Hjarnø – repræsenteret ved *Søren Noes og Jørgen Overgaard*

Vi havde håbet på en ny færge til Hjarnø, men den statslige færgepulje gav ti mio. kr. til en levetidsforlængelse af vores færge. Den har været gennem en større renovering og der er foreløbig brugt 5 mio. kr. Vores nye og eneste lystbådehavn er blevet færdig og fejret med manér. Vi havde en kursusejendom på Hjarnø til salg i lang tid. Der gik rygter om, at det skulle bruges som afvænningscenter for kvindelige narkomaner, og det var der nogen skepsis overfor, men nu er det overtaget af en tyrkisk efterskole med 24 elever. Skepsis er gjort til skamme. Vi har haft møde med kommunen for at søge en styrkelse af samarbejdet mellem Hjarnø og kommune. Vi har også måtte opleve at gode helårshuse blive til fritidshuse, det har vi ellers været forskånet for. Vi vil gerne have kommunens opbakning til at Hjarnø forbliver et helårssamfund.

Lyø – repræsenteret ved *Bent og Gurli Knudsen*

Vi har haft mange turister, endagsturister, lystsejlere og gæster i ferieboliger, det er fantastisk godt. Vi har på Lyø en hestepsykolog, som arrangerer velbesøgte kurser i forår og efterår, hvor der er deltagere fra hele verden. Og senest har en psykoterapeut planer om etablere sig med kursesvirksomhed på øen. Lyø en af de øer, der fik midler til at lave en udviklingsplan, og det har været et meget spænden-

de arbejde med et rigtig pænt fremmøde til møderne. Vores skole blev jo lukket, så den blev hurtigt en del af arbejdet med udviklingsplanen, da vi gerne ville sikre skolen på øens hænder. Vi har dannet en forening, som vil erhverve og drive skolen, som Lyø Kultur- og Besøgscenter, og vi har haft en udstilling i anledning af Ø-lejrbevægelsens 40 års-jubilæum. Vi har gennemført en udvidelse af lystbådehavnen, så der er nu dobbelt så mange bådpladser som før. Vi er værter for Sammenslutningen af Danske Småøers generalforsamling d. 28-29.maj, og vi glæder os til at byde jer velkommen.

Mandø – repræsenteret ved *Claus Christensen*

Mandø er en af øerne, der har været en del af handlingsplansprojektet. Det har været en rigtig god proces. En af idéerne har været at oprette en stilling som ø-pedel og her har Esbjerg kommune været en god sparringspartner. Der er slået en kommunal stilling op på Mandø, hvor opgaver som kørsel af skolebørn, pasning af veje og grøftekanter, mv. er samlet et sted. Vores Brugs har det svært, så vi kører på nedsat kraft i vintersæsonen. Vi har en ledig præstebolig, som man kan forestille sig brugt som socialpædagogisk tilbud. Det sidste år har været præget den frygtelige traktorulykke fra foråret. Der var tale om en guidet tur på Koresand, som endte tragisk pga. naturgivne forhold, der var umulige at forudse. Det har påvirket alle. Mange har troet at det har været traktorbussernes transport til øen, der var baggrund for ulykken, så vi har skullet bruge kræfter på at forklare sammenhængen. Det vurderes, at der har været 30% nedgang i antal besøgende på Mandø på grund af det.

Nekselø – repræsenteret ved *Roar Slots og Jytte Heglund*

Der er ikke sket de store forandringer på Nekselø, man bliver helt misundelig, når man hører om alt det der sker på andre øer. Vores fartplan har ikke ændret sig i mange år, men vi er nu også tilfredse med den. Vi har problemer med varelevering, da den ny købmand i Havnsø ikke vil levere varer til færgeren. Sommeren har været præget af Regentparrets besøg, og et sådant besøg har den fordel, at kommunen vil tage sig godt ud. Så havnen har fået ny spuns og bro, havneskuret og brandstationen er blevet malet og den gamle skole har fået ny dør og gulv. Vi forventer indenfor en nær fremtid at få en ny færge. Nekselø har tre skolesøgende børn. Nekselø lille kirke har 80 års jubilæum til næste år.

Omo – repræsenteret ved *Svend Erik Hansen og Ole Odsgaard*

Vi er også en af de øer, der fik midler til en handlingsplan. Både fastboende og fritidshusejere deltog i processen. Vi er enige om at vi mangler turistfaciliteter og arbejdspladser, og blandt de ideer, som processen har kastet af sig, er etablering af kursuscenter samt bofællesskab for handicappede. Vi har efter nogle års ustabilitet fået ansat en bosat sygeplejerske. Slagelse kommune er i gang med en større renovering af fiskerihavn. Der er forsøg med opdræt af hjerte- og blåmuslinger. De første erfaringer med hjertemuslinger har ikke været så gode. Vores lystbådehavn har haft besøg af ca. 4300 overnattende både, det er lidt færre end sidste år. Arbejder stadig med at etablere kystsikring og vi har søgt om en andel af kystbeskyttelsespuljen. En kedelig nyhed er, at PostDanmark har valgt at nedlægge den lokale stilling som postbud, så nu bliver vi betjent fra fastlandet.

Oro – repræsenteret ved *Erik Fuchs og Claus Jørgensen*

Vores beboerforening har 216 medlemmer, vi er 857 beboere, men vi har ca. 1200 sommerhuse, så om sommeren er vi ca. 5000 mennesker på øen. Vores åben ø-arrangement er en stor succes, vi kan mærke at interessen for at deltage stiger år for år. Vi er meget stolte af vores ny brugs, som blev indviet med 1000 gæster. Folk var så ivrige efter at handle på åbningsdagen, at de tog den 1½ times kø til kassen med godt humør. Den ny brugs har kostet godt 15 mio. kr., hvoraf EUs regionalfond har bidraget med 4,3 mio. kr. Det har været meget svært at få lånefinansieret resten af projektsommen, kreditforeningen vil ikke lånefinansiere på samme vilkår som på fastlandet, så vi har måttet supplere med dyrere banklån. Den samme problematik er vi også ude for i et andet projekt, nemlig renoveringen af Orø Kro. Det er for ringe, at vi skal have dårligere vilkår, fordi det et foregår på en ø. Efter pres fra øboerne bliver der nu nedsat et færgesubvalg bestående af øboere, færgemandskab og kommune. Holbæk kommune skal spare 110 mio. kr. Vi frygter, at det kan komme til at gå ud over færge og skole.

Sejro – repræsenteret ved *Lone Nielsen og Jytte Pedersen*

Vi har en masse aktiviteter henover sommeren, som turister kan nyde godt af, så som hestevognskørsel, snapseture, ugentlige kræmmermarkeder, åben stald, guidede ture, sommerfest, mv. Og så er café Spætten genåbnet med nye ejere, så

nu har vi to spisesteder på øen. Vi har skiftende kunststillinger i vores kulturhus og har i det hele taget et rigt kulturliv med foredrag og musikarrangementer. Vi var så heldige at være værter for ESINs årsmøde, det var en dejlig oplevelse med glade, søde øboere fra 8 forskellige lande. Kirken har stor tilslutning til en månedlig familiegudstjeneste med efterfølgende fællesspisning. Vores kommunale ø-udvalg har taget initiativ til en handlingsplan for Sejro, der er blevet præsenteret på et stormøde på øen. Den store takststigning på færgefarten sidste år kan man mærke effekten af. Der er færre rejsende.

Skarø – repræsenteret ved *Bjarne Madsen*

Vi har et godt forhold til vores færge, og vi har kun haft en beskedent stigning i vores takster. Vi har gang i flere projekter på øen. Også vi har søgt puljen til kystbeskyttelse. Vi har søgt om tilladelse til anlæg af vandhuller. Vi har fået oprenset vores branddam og gadekær. Og fået lagt ny asfalt. Vi har fået en ny købmand på øen, en børnerig familie, der er meget aktive. Men det er en stor udfordring at drive en købmandsbutik på en så lille ø, som vores. Vi har en årlig musikfestival som betyder meget for foreningernes økonomi. Det er noget af en opgave at arrangere en festival for 1.000 besøgende på Skarø, hvor vi kun er godt 35 beboere. Vi har tre spisesteder på vores lille ø. Der er planer om et Fulton-museum. Skarø har en succesrig ø-lejr med mange år på bagen. Vi mangler boliger, der er ingen huse til salg.

Strynø – repræsenteret ved *Kjeld Tønder Hansen og Jens Vaupel*

Vi har tilsyneladende fundet ungdommens kilde, vi bliver yngre og yngre i kraft af de mange børnefamilier og mange fødsler. Vi har også fået penge til at lave en handlingsplan. Nu skal vi så i gang med at forfølge målene. Vores kommune har også fået statslige midler til en ny færge. Kommunens ø-udvalg har med teknisk forvaltning været på inspirationstur til Askø- og Aarø-færgerne. En ny færge forventes færdig i 2012. Vores havn er stort set færdig, og den har været meget velbesøgt. Vores gamle fredede skolebygning, der er mere end 100 år, har fået støtte fra RealDania til et forprojekt, der skal føre til et egentligt projekt, hvor skolen renoveres, ikke kun til gavn for skolebørnene, men også for forenings- og kulturlivet på øen. Vi har på øen et frivilligt akutberedskab, der er støttet af Region Syddanmark. Vi har ca. en udryk-

ning om måneden, og opgaverne kan være lige fra at holde i hånden indtil en ambulance er fremme til at give kunstigt åndedræt.

Tunø – repræsenteret ved *Knud Madsen og Tove Jensen*

Op til sidste kommunalvalg var politikerne positive overfor at støtte en handlingsplan for Tunø, men det glemte de efter valget. Siden har vi selv skaffet pengene, og nu skal vi så gang med arbejdet. Vi er også med i aktionsgruppens dansk-irske energi-projekt. Vi har en fastboende sygeplejerske på 32 t., der både er akut- og hjemmesygeplejerske. Finansieringen har været delt mellem kommune og region, men nu vil kommunen ikke betale mere. Vi er spændte på, hvad der vil ske, vi frygter at Tunø uden en sygeplejerske vil øge utrygheden. De regionale busser, der betjener havnen på fastlandet, er tilpasset Samsø-færgerne, og ikke Tunø-færgerne. Uholdbart at en bilfri ø, som Tunø, ikke har ordentlige tilslutningsbusser. Vi har skaffet penge og udstyr til et velfungerende motionsrum. Ud af øens ca. 110 beboere, er der 90 øboere, der er medlem af motionsklubben, mange er dog nok „passive“ medlemmer. Vi har en velfungerende kro, købmand og skole. To af øens spisesteder er til salg.

Venø – repræsenteret ved *Jan Bendix*

Vi har haft et meget aktivt og resultatrigt år i beboerforeningen. I stikord: Ny færge – udviklingsplan – halbyggeri – energiplan. Samarbejdet ml. kommune, færgeri og øboere har været forbilledligt. Vi har 50-60 afgang i døgnet, så vi har ikke noget at klage over. Vi har også været en del af handlingsplansprojektet, som har engageret en masse beboere. Den færdige plan har fire hovedtemaer: Lokalsamfundets udvikling, erhvervsudvikling, kulturel udvikling samt turismeudvikling. Venø Efterskole er velfungerende og meget søgt, derfor er der planer om opførelse af en ny idrætshal, og til gavn for venøboerne. Men det kræver køb eller ekspropriation af jord fra naboen, Christian Kjær, der ejer store områder af Venø. Naboen er modstander af hallen, så projektet er p.t. gået i hårdknude. Vi er ikke en del af det dansk-irske energi-projekt, men har vores eget energi-projekt, hvor vi i samarbejde med det lokale energiselskab bl.a. vil rådgive den enkelte husstand og efteruddannede håndværkere i brugen af nye energibesparende løsninger.

Claus Jensen

Debat om national ø-politik

Ved forårets generalforsamling på Hjarnø blev det besluttet, at Ø-sammenslutningen skal arbejde for, at der nationalt bliver formuleret en ø-politik. Som første trin af den sti, så blev årets repræsentantskabsmøde brugt til at diskutere, hvordan en national ø-politik bør formuleres, og hvad den bør indeholde.

Det var ikke en nem øvelse at diskutere sig frem til, hvad der bør være en national ø-politik. For den må ikke være en uforpligtigende hensigtserklæring, og heller ikke alt for specifik i sin formulering. For nok viste debatten ved repræsentantskabsmødet atter en gang, at der gennemgående er enighed om, hvad der er vigtigt for at bevare og udvikle de små øer som helårssamfund. Men øerne er også meget forskellige, og den forskellighed er vigtig at værne om, og ikke alle øer har de samme udfordringer.

Debatten kan deles op i følgende temaer:

Færger

Alle øer, på nær Mandø af indlysende grunde, er f.eks. enige om, at færgerne er af afgørende betydning for ø-samfundet. Men nogle øer oplever en optimal færge-service til rimelige priser, andre oplever en sparsom fartplan og andre igen ser

de høje takster som et stort problem. Enkelte argumenterer for at færgerne bør betragtes som en landevej, og derfor være gratis. Andre mener, at det ikke er noget problem, at det koster noget, det må gerne være lidt eksklusivt at besøge en ø. Dog må taksterne ikke være for høje. Enkelte ville foretrække at det var en statslig opgave at finansiere og drive færgerne, men mange frygter at et sådant statsligt rederi vil mindske den lokale indflydelse på driften, og at det ville drive færgerne efter en fælles skabelon, hvor der ikke tages hensyn til øernes forskellighed.

Offentlig service

Tryghed er et af nøgleordene. Læge- og sygeplejerskestillinger skal sikres, og der skal bakkes op om det frivillige akutberedskab. Øboere skal også have adgang til hjemme- og døgnpleje. Adgang til skole og børnepasning skal sikres. Man

bør være åben overfor at genåbne skoler. På øer uden skole og/eller børnepasning, skal der sikres en bekvem og tryk adgang for børnene til tilsvarende tilbud på fastlandet. Et stigende problem er den ringe kollektive trafik i udkantsområder, der bør sikres tilslutningsbusser til færgerne.

Internet og anden teknologisk infrastruktur

De fleste øer har en langt ringere kapacitet, hvad angår bredbånd, i forhold til fastlandet. Både i fht. erhverv og privat brug af internettet, så bør øerne prioriteres i lige så høj grad som andre dele af landet. På en ø giver det rigtig meget mening at være med på det seneste nye, internettet kan være med til at ophæve de geografiske barrierer, der kan være forbundet med at bo på en ø. Enkelte øer oplever også, at mobiltelefon-dækning er meget begrænset.

Kystsikring

Mange øer er truet af voldsommere vejr og i fremtiden formentlig af stigende havvandsstande. Der søges en anerkendelse af udfordringen og et statsligt ansvar for at øernes kystlinje bliver beskyttet.

Erhverv

Det er et stort problem, at erhverv på øerne bliver afskåret fra lånemuligheder alene fordi de har hjemme på en ø. Det



Fra venstre Preben Rudiengaard (V), Henrik Brodersen (DF), John Dyrby Paulsen (S) og Meta Fuglsang (SF). Politikerne var enige i, at en national ø-politik kan være en god ting og at der i lovgivning og planlægning tages hensyn til de små øer.



Ny købmand på Avernakø

Avernakø har fået ny købmand, Morten Pihl Christensen. Morten er fra Svendborg og har tidligere arbejdet 13 år i købmandsbranchen. I Avernakø Nyt skriver han, at han ved, det er en stor udfordring at drive købmand på en lille ø, men at han glæder sig til at komme i gang.

cj

anerkendes, at erhverv på øerne skal kreditvurderes ligesom alle andre virksomheder, men automatreaktionen fra banker og kreditforeninger, at små øer pr. definition ikke er kreditværdige, er uholdbar. Der bør være bedre lånemuligheder. Fragtudgifter med færgen er et problem for købmænd, landbrug og håndværkere. Der er tale om konkurrenceforvridning, hvor erhvervene på øerne har udgifter, som man ikke har på fastlandet. Også for private, der skal have byggematerialer eller besøg af håndværkere, er det en stor omkostning. Fragten bør derfor være fri. Der bør i langt højere grad end i dag kunne dispenseres i fht. planlov og diverse naturbeskyttelsesprogrammer, når der er tale om tiltag, der er til gavn for det lokale samfund på øerne. Det bør også overvejes om man skal skabe økonomiske fordele ved at etablere sig med erhverv på en småø, måske give øerne en form for frizonestatus.

Bosætning

Mange af de ovennævnte temaer er jo også en forudsætning for, at det er attraktivt at bosætte sig på en ø. Flere

gav udtryk for at anlæg af ældreboliger vil styrke bosætningen, dels fordi ældre øboere, dermed vil blive boende længere på øen, men også fordi det kan tiltrække ældre borgere, som vil tilbringe den tredje alder et trygt sted som på en ø. Nytænkning i boformer kunne også være en måde at tiltrække nye øboere på. Flere øer peger på problematikken, at helårshuse kan sælges som fritidshuse til en højere pris; at der bør værnes om at helårshuse skal bruges til helårsbeboelse. Andre øer har den erfaring, at der ikke er potentielle fuldtids-øboere nok til at købe de ledige huse, og så er det bedre at lade dem overgå til fritidshusstatus.

Opbakning til national ø-politik

Ovennævnte er et udtryk for den diskussion, der foregår mellem øerne. Det er svært at finde en fælles linje, når man går ned i detaljen, men alle kan være enige i, at det handler om, at det i vores lille land, Danmark, bør være muligt og vigtigt, at man vil bevare og udvikle de små øer som levende helårssamfund.

Efter øerne internt havde diskuteret en national ø-politik, så fik vi besøg af folke-

Skarø vinder sag i naturklagenævn

Skarø fik afslag af Miljøcenter Odense, da Skarø ønskede at anlægge en legeplads ved havnen. Miljøcenteret henviste til strandbeskyttelseslinjen og mente ikke, at en legeplads ved havnen var en dispensation værdig. Skarø ankede afgørelsen til naturklagenævnet, som endte med at give øen medhold. Så nu kan projektet gå i gang efter lang tids venten.

cj

Endelave – kandidat til årets landsby

En gang om året kårer Region Midtjylland årets landsby. I år er Endelave blandt de 11 kandidater til prisen. Endelave er indstillet til prisen af Småøernes Aktionsgruppe, som bl.a. argumenterer med det store lokale arbejde for en udvidelse af lystbådehavnen, det lokale initiativ med en genåbning af den lokale kro, samarbejdet mellem øens turisme-aktører – og ikke mindst den rekordstore stigning i befolkningstallet.

cj

tingsmedlemmerne Preben Rudiengaard (V), formand for Folketingets Økontaktudvalg, Henrik Brodersen (DF), John Dyrby Paulsen (S) og Meta Fuglsang (SF). De blev præsenteret for weekendens debat, og de bakkede op om, at man arbejder for en national ø-politik. Men når man har fire folketingsmedlemmer samlet, så bliver der hurtigt en diskussion om generelle ø-forhold. Men det handlede jo alligevel meget om temaerne, som øboerne debatterede. Der er en generel konsensus i Folketingets Økontaktudvalg om at arbejde for de små øer, fastslog Preben Rudiengaard, det er et udvalg, der er befriet for streng partipolitik. Der blev lyttet til grupperne af øboere, som havde brugt tid på at diskutere en national ø-politik ned i detaljen. Det blev til en debat om turisme, demokratisk underskud, internet, lånepolitik og selvfølgelig færgedrift.

Claus Jensen

✱

Et vellykket julemarked på Brummers Gård, Aarø

Cirka 700 gæster havde valgt at bruge nogle timer lørdag den 13. november til at besøge det Alternative Julemarked, der for første gang blev afholdt på Aarø.

Det var en rigtig hyggelig dag med mange glade mennesker og spændende udstillere, der kom fra både nær og fjern. Der blev kigget, smagt, snakket og handlen gik lystigt. Selvom vejrguderne havde drillet rigtig meget i dagene inden, så var vejret perfekt på denne dag.

Vi havde besøg af Transportminister Hans Chr. Schmidt og hans kone, der besøgte alle stande inden han foretog den officielle åbning. Haderslev Vægter Laug sang vægtersang, Initiativ Gruppen bød velkommen og så fik ministeren ordet. Han roste initiativet og ildsjælene bag, og at der kunne ske noget nyt på Aarø, som han kender rigtig godt fra de forskellige ministerier, han har arbejdet i. Han fik overrakt det første eksemplar af den nye Hertug snaps, som er udviklet af Hertugens Brændevins Laug og Brummers gård. De besøgende børn hyggede sig med



Transportminister Hans Chr. Schmidt, her flankeret af Haderslev Vægter Laug, stod for den officielle åbning af julemarkedet

gederne på gårdspladsen. I teltet havde pigerne rigtig travlt med at servere hjemmelavede tarteletter, æbleskiver og glühwein.

Aarø Initiativ Gruppe siger tak for den store opbakning fra gæster, udstil-

lere og hjælpere og har allerede nu besluttet at gentage succesen næste år. Det bliver den 12. november 2011.

Aarø Initiativgruppe

Ø-POSTEN

Nyheder fra S sammenslutningen af Danske Småøer. ISSN-0105-4325.

Ø-Postens spalter er åbne for alle; artiklerne er ikke nødvendigvis udtryk for S sammenslutningen af Danske Småøers holdninger.

Indsendte artikler bedes ikke overstige 1500 anslag.

Redaktion: S sammenslutningens bestyrelse

Dorthe Winther, Omø, ansv.h.	58 19 91 80
Eva Terkelsen, Bjørnø	20 63 15 31
Rita Sørensen, Aarø	74 58 47 77
Knud Madsen, Tunø	86 55 30 98
Kjeld Tønder Hansen, Strynø	62 51 59 02
Paul Svennesen, Barsø	74 61 82 87
Jørgen Møller, Fejø	44 95 92 95
Svend Erik Hansen, Omø	58 19 90 98
Redaktør: Claus Jensen	
Layout: Erik Steenstrup Dyhr	
Foto: Claus Jensen, Henning Storm, Preben Friis, Britta Knudsen, Andreas Reventlow	

Ø-Posten udgives med tilskud fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Annoncer: 4,00 kr. pr. sp.mm.

Tryk: Svendborg Tryk. Oplag: 3000

Redaktionen afsluttet 6. december, 2010

Abonnement: 150 kr. pr. kalenderår.

Ø-Posten:

S sammenslutningen af Danske Småøer

Strynø Brovej 12, 5900 Rudkøbing

Tlf. 6251 3993 Fax. 6251 3996

E-mail: sekretariatet@danske-smaaoer.dk

Internet: www.danske-smaaoer.dk